

Jóannes Dalsgaard, tingmaður:

Menningarhjálp latast til menningarlond og ikki til føroyskt vinnulív

— *Hjálpin, føroyingar skulu lata menningarlondum, skal latast uttan baktanka ella treytir, men vit skulu harafturímóti hava álit á teimum londum, sum fáa hjálpin, segði Jóannes Dalsgaard, tingmaður m.a. undir umrøðuni av uppskoti fólkaflöksins um at seta pengar av á figgjarlögina til menningarhjálp.*

Framsøgumaður fyri fólkaflökin var Jógvan Sundstein. Hann visti til, at eitt líknandi uppskot um menningarhjálp varð felt á tingi í 1981.

Hann segði, at endamálið við hesum nýggja uppskotinum er ikki at lata humanitera hjálp eins og gjørt verður við teimum privatá innsváningunum. Peningurin skal istaðin setast í ein grunn, sum umsitin av eini løgtingsnevnd skal latast til føroysk projekt í menningarlondum. Talan er um at seta av ialt 1 promillu av bruttótjóðarúrtøkuni á figgjarlögina.

Jógvan Sundstein visti síðani til dømi, har føroyingar við hepnari hond hava latið slíka menningarhjálp, sum hetta uppskotið sipar til. Døminu eru bátaprojektíð í India og so fiskavirkíð í Senegal.

— Við at geva teimum eina tráðu at fiska við, so hjálpa vit teimum betur enn við at lata teimum ókeypis fisk, helt Jógvan Sundstein, sum mælti til at koyra málið í figgjarnevndina.

Samgongan longu samtykt menningarhjálp

Karin Kjølbro tjfl. helt hetta uppskotið vera ikki stórt annað enn eina lutvísavskrift av uppskotinum frá 1981, har fleiri flöksformenn, teirra millum Erlendur Patursson, sáli, vóru stigtakarar.

Hon visti tó á, at tað nú er semja í figgjarnevndini um at seta 5 mill. kr. av til menningarhjálp. Hetta er eisini við í samgonguskjalinum og nú ST hevur gjørt 1986 til serstakt fríðarár, so helt Karin Kjølbro tað eisini vera rætt og natúrlígt, at Føroyar lata hjálp til menningarlondini.

Hon helt tað annars vera ikki sørt ósmæðið av fólkaflökinum at koma við einum tilikum uppskoti, nú flökkurin er við til at gera Føroyar til skammur í Suðrafrikaspurninginum og samstundis hevur mælt til at gera land okkara til álöpsmál.

Hjálp til føroyska vinnulívið

Jóannes Dalsgaard jvn.fl. helt uppskotið hjá fólkaflökinum líkjast meira hjálp til føroyska vinnulívið enn til menningarlond. Og tað er so júst tann vegurin ein ikki eigur at ganga. Hann visti á, at tann hjálpin, sum menningarlondini ynskja, er ein hjálp, sum verður veitt uttan baktanka og uttan treytir frá gevaralandinum av nøkrum slag.

— Vit kenna jú fleiri av teimum vanlukkum, sum hava staðist av, at hjálp verður latin við tí fyri eygað at styrkja vinnulívið í gevaralandinum, har dømi eru um landbúnaðarmaskinur fyri milliónir, sum standa og rusta.

Jóannes Dalsgaard segði, at so gott sum øll hjálp úr Norðurlondum til menningarlondini verður latin uttan nakran baktanka og fullkomiliga eftir teimum treytum, sum menningarlondini sjálv seta.

— Eg sigi ikki, at tað ikki kunnu vera undantök og til hesi høyr okkara bátaprojekt í India. Hetta kemst so serliga av tí, at tað er ein maður, sum hevur góðar fortreytir fyri at arbeiða við í menningarlondum, ið stendur fyri projektinum. Men menningarhjálpina til Senegal helt Jóannes Dalsgaard, at vit áttu at tosa minni um.

Ikki tørvur á hjálp frá fólkaflökinum

Hann visti annars til, at samgongan nú hevur avgjört at seta 5 mill. kr. á figgjarlögina til menningarhjálp, so grundarlag var als ikki fyri uppskotinum hjá fólkaflökinum.

— Eg vil annars mæla til, at vit greiða hetta málið uttan nakra hjálp frá fólkaflökinum. Eg kundi eisini iilla hugsa mær, at nøkur menningarlond vilja taka imóti hjálp frá einum flökki, sum hevur Dagblað og stavnamann at bera boðskap sín út, og við tí staðutakan hesi hava til mong av menningarlondum. Vit eiga tí at lata fólkaflökin standa uttanfyri og sjálvi greiða hetta mál, segði Jóannes Dalsgaard.

Byrjan

Tordur Niclasen, KFFFl.

Hans Jacob Debes úr tjóðveldisflökinum: — Hetta uppskotið luktar ikki sørt av, at vit skulu til at geva almennar gávur til privatar fyrítøkur, sum skulu gera iløgur í menningarlondum til tess at fáa inntøkur sjálvar, meðan tað sum skal koma teimum, sum líða neyð, skal koma sum olmuissa gjøgnum privatar innsváningar.

segði seg í høvuðsheitum kunna taka undir við uppskotinum hjá fólkaflökinum og helt annars fyrri, at vit heldur eiga at hjálpa enn at revsa. Við hesum sipaði hann til Suðrafrikamálið, sum var fyrri á tingi herfyri. Hann helt tað annars vera at undrast á, at vit ikki fyrr enn í 1986 fara at lata menningarhjálp. Sjálvar helt hann, at vit eiga ikki at lata 0,1% av bruttótjóðarúrtøkuni, men heldur gera sum ST sigur og lata 0,7%. So hann metti uppskotið hjá fólkaflökinum bert at vera ein byrjan.

Hilmar Kass sjfl. segði seg vera bilsnan av at høyr Jóannes Dalsgaard fara so illa við uppskotinum og bert tí, at fólkaflökkurin hevði lagt tað fram.

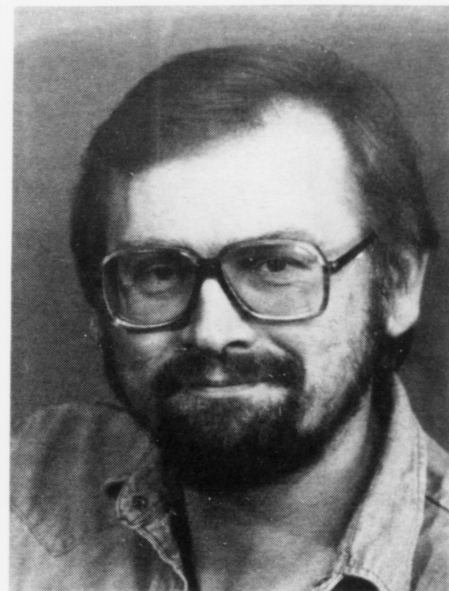
Hann helt annars, at føroyingar kunnu gera verulígt gagn í menningarlondum við eini slíkari skipan, sum her varð skotin upp.

Hilmar Kass hevði ikki álit á, at slík hjálp verður givin beinleiðis sum neyðhjál, men helt tað vera betur, um hjálpin varð latin til ávís projekt, soleiðis sum skotið varð upp.

Almennar gávur til privat!

Hans J. Debes tjfl. segði seg ivast stórliga í, um slík hjálp, sum skotið varð upp at lata, fór at gagna tí partinum av heiminum, sum hevur hjálpin fyrri neyðini.

— Eg havi varhugan av, at sjálvt grundarlagið undir hesi ætlan er ikki tað rætta. Mær dámar sera lítið hesa sundurbýtingina at skula geva almennar gávur til privatar fyrítøkur, sum skulu gera iløgur í menningarlondum til tess at fáa inntøkur sjálvar, meðan tað sum skal koma til hesi mongu menniskju sum líða neyð, eru svong og sjúk, skal vera sum olmuissa gjøgnum privatar innsváningar.

Jóannes Dalsgaard undir tingviðgerðini av uppskoti Fólkaflöksins um menningarhjálp:

— Hetta uppskotið er einki annað enn plástur á sárið fyrri at dekkja út yvir ta skomm, sum Fólkaflökkurin hevur veitt Føroya fólki við fyrst at senda cheffideolog sín til Suðrafrika fyrri at taka lögvatuk við drápsmenn, kúgarar og rasistar, og harnæst við at snara 180 gradir í einum máli, sum hevur verið grundvøllurin undir fólkaflökspolitikki síðani Hákon Djurhuus tann 13. januar 1961 sjeitt upp at mótmæla fremmandum hervaldi.

Hans J. Debes spurdi, hvør tað var, sum skuldi mennast av hesi menningarhjálp!

— Mær tykir tað, at tað eru privatar iløggjarar í gevaralondum, sum skulu mennast, meðan tað so skal dryppa eitt sindur á tey, sum veruliga hava brúk fyrri nøgvári og skjótari hjálp.

Hann helt tað vera ein betri politikk, at tað eru tey lond, sum skulu brúka hjálpin, ið sjálvi fáa hann til at umsita.

— Hetta uppskot fólkaflöksins er ikki humaniter hjálp, men hjálp til teirra sum vilja gera handilsiløgur í menningarlondum. Mær dámar sera illa samanblandingina av privatum áhugamálum og umberingina fyrri ikki at lata humaniter hjálp.

Hans J. Debes visti eisini til samgonguskjalið og vónaði, at samgonguflokkarnir fóru at vera við til at lata menningarhjálp av tí slagnum, sum fleiri av samgongutegmonnum høvdu mælt til.

Vit avgera hjálpin

Pauli Ellefsen smblf. helt tað vera rætt at tilrættaleggja, tá talan er um menningarhjálp, soleiðis at skilja, at ein veit, hvat hjálpin skal brúkast til, tá pengar verða settir av til slíka.

Hann segði seg ikki kunna taka undir við, at ávís upphædd ella partur av bruttótjóðarúrtøkuni verða sett á figgjarlögina hvørt ár. Hann mælti til at seta 6 mill. kr. í ein grunn. Tað skal so ikki gjaldast úr hesum grunni uppá «má og fá», sum hann tók til, men bert gjaldast út, tá tað eru ávís projekt í menningarlondum, har føroyingar eru uppi í.

Hann helt ikki, vit eiga at byggja upp dýra umsiting

til at taka sær av eini fastari jättan til menningarhjálp eins og okkara grannalond hava gjørt tað. Heldur eiga landsstýri og figgjarnevnd í felag at gera av, hvussu pengarnir skulu brúkast.

— Vit eiga at seta pengar av eftir tøvrum. Tað kann jú koma hartil, at tað eru fleiri projekt. Tað vil so heldur ikki vera nakar skaði hendur, um slík hjálp eisini gagnar okkara egna búskapi, segði Pauli Ellefsen.

Álit

Jóannes Dalsgaard jvn.fl. helt fyrri, at høvuðstreitin fyrri allari sunnari menningarhjálp er álit á móttakaralandið og at tað sjálvt setir treytirnar.

— Hesi minni mentu londini eru troytt av teimum treytum, sum gevaralondini seta, segði hann.

— Hvat nú um eitt land noktar at taka imóti eini ávísari hjálp, sum vit vilja geva? Hvat vildi Jógvan Sundstein sagt, um okkara vinnulivsmenn ynsktu at hjálpa einum landi sum Nicaragua við fiskiskipum og fiskiðnaðarknologi og landið so heldur vil hava pengar og kunneika at byggja skúlar fyrri.

Jóannes Dalsgaard helt, at ynskti fólkaflökkurin veruliga at visa vælvil móti slíkum fólki, so átti hann at sett uppskot fram á tingi um, at vit skulu taka imóti so og so nógvum flóttarfólki úr triðja heiminum.

— Hetta er tað flest onnur lond gera meira ella minni heil hjartað. Tá kundi so verið áhugavert at sæð hjartalagið í fólkaflökkinum og okkara vinnulivsmonnum.

— Vit skuldu kanska til at bjóðast teimum hendavegin, hýsa teimum, gívið teimum